

Türkiye’de Sektörlere Göre İş Kazalarının Yaygınlığına İlişkin İçerik Analizi

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

Tezsiz Yüksek Lisans

Seçil GÖNEN

Proje Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Ebubekir ATAN

Ocak 2024

Türkiye’de Sektörlere Göre İş Kazalarının Yaygınlığına İlişkin İçerik Analizi

Özet

İnsanlar yaşamlarını sürdürebilmesi ve kendilerini geliştirebilmesi için hayatlarının büyük bir bölümünde iş yaşamına dahil olmaktadır. İş yaşamı sırasında üst yöneticilerinin kendilerine yüklenen sorumluluklarını yerine getirirken çeşitli değişkenlerin ve risklerin etkisi sonucu kaza durumları ile karşılaşmaktadırlar. İş kazaları olarak tanımlanan olgu, yaşanması durumunda çalışan hafif yaralanma ile hayatını kaybetmesi gibi en uç iki tıbbi tanıda dahil olmak üzere geniş bir açıdan genel sağlığını olumsuz yönden etkileyebilecek durumlarla karşılaşabilir. Yaşanabilecek iş kazalarının ardından sadece çalışanlar etkilenmemektedir. İş kazaları sonucunda iş veren de çeşitli hukuki sürecin ardından ciddi tazminat cezaları ile karşılaşabilmesinin ihtimali yüksektir. İş kazalarının gerek çalışanı gerekse işvereni olumsuz yönden etkilemesinden dolayı iş kazalarının yaşanma riskinin en düşük seviyeye indirilebilmesi için çeşitli çalışmalar yapılmıştır ve iş sağlığı ve güvenliği ismi ile tek çatı altında toplanmıştır. Bu kavram, çalışanların iş yerlerinde iş kazası veya meslek hastalıklarına yakalanma ihtimalini düşürmek gibi sağlık kavramının kapsamında değerlendirilen alanlara etki etmesinin yanında çalışanların kazalara karşı kendilerini korumasını amaçlamasından dolayı güvenlik alanına da kapsamına dahil edilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, iş sağlığı ve güvenliği kavramının iş hayatında yansımaları olan uygulamalarının en önemli amaçlarından birisi olan iş kazaları olgusunun ülkemizde sektörel açıdan gerek niteliksel gerekse niceliksel yönünden incelenmesidir. Çalışmanın sonucunda ülkemizde yaşanan iş kazalarına ait sayısal veriler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayınlanan 2022 yılı İstatistiklerinden elde edilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde sektörel olarak en fazla iş kazası inşaat, madencilik ve

lojistik sektörlerinde yaşanmıştır. İş kazalarından dolayı yaşanan can kayıplarında ise en fazla kaybın olduğu yaş aralığı 40-49 yaş aralığıdır. Ancak, 18-29 ile 30-39 yaş aralığındaki kayıplar da birbirlerine oldukça yakın olarak tespit edilmiştir. Ancak, istatistiksel veriler içerisinde 14-17 yaş aralığında daha gerçekçi bir ifadeyle 12 çocuk iş kazalarından dolayı hayatını kaybetmiştir. 2022 ve 2023 yıllarında iş kazaları anahtar kelimesiyle ülkemizdeki ulusal ve uluslararası düzeydeki akademik dergilerde toplam 25 tane makalede içerik analizi uygulanmıştır. İncelenen makalelerde 2022 yılındaki iş kazalarının sektörel bazdaki istatistiklere uygun olacak şekilde inşaat sektörüyle ilişkili makaleler ön planda olduğuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelime: İş Kazası, İş Sağlığı ve Güvenliği, Sağlık

Content Analysis on The Prevalance of Occupational Accidents By Sectors in Turkey

Abstract

People are involved in business life for a large part of their lives in order to sustain their lives and improve themselves. During their work life, they encounter accidents as a result of the impact of various variables and risks while fulfilling the responsibilities imposed on them by their superiors. The phenomenon defined as occupational accidents, if experienced, the employee may encounter situations that may adversely affect his/her general health in a wide range of aspects, including the two most extreme medical diagnoses, such as mild injury and loss of life. Not only employees are affected after work accidents that may occur. As a result of occupational accidents, the employer is also likely to face serious compensation penalties after various legal processes. Since occupational accidents negatively affect both the employee and the employer, various studies have been carried out in order to minimize the risk of occupational accidents and have been gathered under a single roof under the name of occupational health and safety. This concept is included in the field of security as it aims to protect employees against accidents, as well as affecting the areas considered within the scope of the concept of health, such as reducing the possibility of occupational accidents or occupational diseases in the workplace.

The aim of this study is to examine the phenomenon of occupational accidents, which is one of the most important objectives of the applications that are the reflection of the concept of occupational health and safety in business life, both qualitatively and quantitatively in terms of sectoral aspects in our country. As a result of the study, numerical data on occupational accidents in our country were obtained from the Statistics of 2022 published by the Social Security Institution. As a result of the examination, the highest number of occupational accidents occurred in the

construction, mining and logistics sectors. In terms of loss of life due to occupational accidents, the age range with the highest number of casualties is 40-49 years old. However, losses in the 18-29 and 30-39 age groups were also found to be quite close to each other. However, within the statistical data, more realistically, 12 children between the ages of 14-17 lost their lives due to occupational Accidents. In 2022 and 2023, content analysis was applied to a total of 25 articles in national and international academic journals in our country with the keyword occupational accidents. In the analyzed articles, it was found that the occupational accidents in 2022 are at the forefront of the articles related to the construction sector in accordance with the statistics on sectoral basis.

Keyword: Occupational Accident, Occupational Health and Safety, Health

İçindekiler

Özet	i
Abstract	iii
1 Giriş	1
2 Literatür Taraması	2
2.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Tanımı	2
2.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amaçları ve Önemi	3
2.3 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	5
2.4 İş Kazası Kavramının Tanımı, Nedenleri ve Önlenmesi	8
2.5 İş Kazası Kavramı İle İlgili Sayısal Veriler	12
2.5.1 İş Kazaları Sonucu Hayatını Kaybeden Çalışan Sayısının Seçili Meslek Kollarına Göre Dağılımı	12
2.5.2. İş Kazaları Sonucu Hayatını Kaybeden Çalışan Sayısının Seçili Meslek Kollarına Göre Dağılımı	14
2.5.3. İş Kazalarında Vefat Eden Çalışanların Yaş Aralığına Göre Dağılımı	15
2.5.4. İş Kazaları Sonucu İş Görmez Raporu Verilen Çalışanların Toplam Gün Sayısının Yaş Aralığına Göre Dağılımı	16
2.5.5. İş Kazası Sonucu İş Görmez Raporu Verilen Çalışanların Aylara Göre Dağılımı	17
2.5.6. Çalışanların Geçirdikleri İş Kazasının Ardından Koyulan Tıbbi Tanılarının Dağılımı	18
3 Materyal ve Yöntem	21
3.1 Materyal	21
3.2 Yöntem	21

4 Bulgular	22
5 Tartışma ve Sonuç	32
Kaynaklar	34
Özgeçmiş	47

Bölüm 1

Giriş

İnsanlar, yaşamlarını sürdürülebilmesinin için fiziksel, sosyal ve zihinsel yönden herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmaması gerekir. Sağlık olarak da nitelendirilen bu kavram, insanın günlük yaşamını sürdürebilmesinin en önemli değişkenleri arasında ilk sıradadır. İş hayatı, belirli bir yaş aralığındaki insanların günlük yaşamının önemli bir parçasını oluşturduğundan mesai saatleri içerisinde yer aldığı çalışma ortamında da sağlık durumunda herhangi bir bozulma yaşanmaması önemlidir. İnsanlar kendi uzmanlık alanlarının gereği farklı çalışma ortamlarda bulunmaktadır. Her çalışma ortamının koşulları ile yürüttükleri işlerin sorumluluğu da aynı olmadığından dolayı çalışanlar işlerini gerçekleştirirken kaza durumları ile karşılaşabilir. İş kazaları yaşanması durumunda insanın sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebilecek olaylar dizisi olarak tanımlanmaktadır. İş kazaları gerçekleşmesinin nedeni insanın kendisinden kaynaklı olabileceği gibi çalışma ortamı ve koşullarından dolayı yaşanabilir. İş kazalarının yaşanmasının durumunda sadece çalışanlar değil aynı zamanda işletmelerde etkilenmektedir.. İş kazalarından gerek işletme gerekse çalışan olumsuz etkileneceğinden dolayı iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları oluşturulmuş ve uygulanmaya başlamıştır.

Bu çalışmanın amacı, ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının temel odak noktası olan iş kazaları kavramının ülkemiz ölçeğinde sektörlere göre bilimsel bir açıdan incelenmesidir. Çalışmanın birinci bölümünde sağlık kavramı ile iş sağlığı ve güvenliği kavramının tanıtımı, iş sağlığı ve güvenliğinin amacı ve önemi ile tarihsel gelişim süreci açıklanacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise iş kazalarıyla ilgili ülkemizde 2022 yılındaki yayımlanan istatistiki veriler tablo haline getirilerek incelenecektir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise ülkemizde 2022 ve 2023 yıllarında ulusal ve uluslararası akademik dergilerde iş kazaları anahtar kelimesi kullanılarak yayımlanan makalelerin amaç, kapsam ve sonuç bölümlerinin yer aldığı içerik analizi yapılacaktır.

Bölüm 2

Literatür Taraması

2.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Tanımı

İnsanların doğumundan ölümüne kadar olan kapsayan zaman aralığı olarak da tanımlanan hayatı boyunca tıbbi açıdan herhangi bir sorun yaşamamaları farklı bir ifadeyle sağlıklı olmalı yaşamlarının temel kaynağıdır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre sağlık kişide sadece sakatlık ve hastalık durumunun olmayışı değil aynı zamanda bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik halidir (WHO: Definition of Healthy). Sağlık, insanların yaşamlarını sürdürebilmesi için vazgeçilemez bir değişkendir. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler örgütü 1949 yılında yayımladığı insan hakları bildirisinin 25/1 maddesine göre sağlık kavramını Dünya üzerindeki tüm insanlar için bir hak olarak tanımlamıştır (UN: Universal Declaration of Human Rights).

Sağlık temel insani haklar yer almasından dolayı insanların iş yaşamlarında da sağlıkların korunması ve sağlıklarını olumsuz yönde etkileyecek durum ve koşulların oluşmasının engellenmelidir. İnsanların iş sağlıklarının korunması için ise iş sağlığı ve güvenliği kavramının meydana gelmesini ve gelişmesini sağlamıştır.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ilk tanımlama 1950 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından yapılmıştır. Buna göre iş sağlığı ve güvenliği, çalışanların sadece görevli olduğu işten kaynaklı olarak yaşayabilecekleri hastalık veya sakatlık durumu değil aynı zamanda mesai saatleri boyunca sağlanacak güvenlik ile hijyen koşullarından dolayı fiziksel ve ruhsal sağlıklarını etkileyebilecek tüm unsurların engellenmesinin sağlanmasıdır (ILO: Definition of Occupational Safety and Healthy). Ancak, yapılan iş sağlığı ve güvenliği tanımı kavramın işyerlerindeki uygulamalarında iş kazalarının ve meslek hastalıklarından dolayı yaşanan can kayıpları ile kayıpların işletmeye yarattığı başta finansal olmak üzere diğer alanlardaki riskleri engelleme konusunda yetersiz kalmaktadır. Bu durum etkisini göstermesinden dolayı iş sağlığı ve güvenliği kavramının daha geniş ve kapsamlı bir

tanımlama yapılması ihtiyacını doğurmuştur (Akkuş; 2021: 1188). Dünya Sağlık Örgütü tarafından 1995 yılında yapılan ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafında da kabul edilen tanımlamaya göre iş sağlığı ve güvenliği, tüm meslek kollarında görevli olan çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal refahını en üst seviyede tutulmasının teşvik edilmesi ve sürdürülebilmesi için gerekli uygulamaları gerçekleştiren halk sağlığı disiplinin alt dalıdır (WHO: Definition of Occupational Healthy).

İş sağlığı ve güvenliği alanıyla ilgili iki farklı uluslararası örgüt tarafından yapılan tanımlamaların ortak noktası, çalışanların işyerinde görevlerini yerine getirmesi sırasında sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebilecek unsurlardan korunması, çalışanların fizyolojik ile zihinsel sağlıklarının korunabilmesi için gerekli olan çalışma ortamlarının sağlanması ve bu düzenlemelerin sürdürülebilirlik kazandırılmasıdır (Acara vd. 2021:185). Kavramın tarihsel olarak gelişimi değerlendirildiğinde, uluslararası çalışma örgütünün yaptığı tanımlama, ağırlıkta çalışanların sadece mesai saatleri süresince olan sağlıklı olma durumlarına ile iş verenin çalışanların sağlıklarını koruması için gerekli düzenlemeleri hayata geçirilmesine odaklanılmasına rağmen Dünya Sağlık Örgütünün iş sağlığı tanımı, kendileri tarafından yapılan ve evrensel olarak kabul edilen sağlık tanımına uyumlu olacak şekilde yeniden düzenleyerek kavramın kapsamını da aynı oranda geliştirmiş ve iş sağlığı ve güvenliğini işverenlerin yapması gereken düzenlemesi gereken koşullar olarak değerlendirilmesi yerine bilimsel olarak temellendirmiştir.

2.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amaçları ve Önemi

İş sağlığı ve güvenliği kavramının tanımının uluslararası otorite sahibi kurumlar tarafından yapılmasının ardından günümüzde kavram bilimsel bir zeminde incelenmektedir. Farklı disiplinlerde yapılan ve bilimsel nitelikteki her kavrama benzer şekilde halk sağlığı disiplinin alt dalı olarak konumlandırılan iş sağlığı ve güvenliği kavramının da belirli amaçlara hizmet etmektedir. İş sağlığı ve güvenliği kavramının amaçları uluslararası otorite kuruluşları olan Dünya Sağlık Örgütü ile Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenmiştir.

Dünya Sağlık Örgütüne göre iş sağlığı ve güvenliği kavramının temel amaçları, çalışanların sağlıklarının evrensel sağlık tanımlamasına eş değerde korunması ile

çalışanların iş görme kapasitesi doğrultusunda geliştirilmesi, çalışanların iş yerindeki çalışma koşullarının genel sağlıklarının sürdürülebilmesi için gereken güvenli hale getirilmesi ile işletme yönetimi tarafından benimsenen temel değere iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için etkin yönetim sistemleri, insan kaynakları politikası ve kalite yönetimi uygulamalarının geliştirilmesini sağlayarak çalışma kültürünün gelişime katkı sağlamaktır (WHO: Aim of Occupational Safety and Healthy). Uluslararası Çalışma Örgütüne göre iş sağlığı ve güvenliği kavramının temel amaçları, sektörler ve meslek kollarından bağımsız olarak bütün çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden refahının en üst düzeyde korunması ile sürdürülebilmesinin sağlanması, çalışanların görevlerini yerine getirirken bulunduğu fiziksel ortamın koşullarından dolayı oluşan sağlık sorunlarının önlenmesi için gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmek ve çalışanların iş yerine istihdamı sırasında çalışanların fizyolojik ve psikolojik yeteneklerine uygun iş ortamına yerleştirilmesinin sağlanmasıdır (ILO: Aim of Occupational Safety and Healthy).

İki farklı uluslararası otorite kurum tarafından yapılan iş sağlığı ve güvenliği kavramının amaçları incelendiğinde işletme yönetiminin insan kaynakları politikasında istihdam edilecek çalışanların genel sağlık özellikleri ile uyumlu iş ortamının sağlanabilmesi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının resmi olarak yapılması gereken faaliyetler olarak algılanması yerine bu uygulamaların işletme içerisinde daimi olarak geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ile kurum kültürünün bir unsuru olarak kabul edilmesini sağlamaktır.

İş sağlığı ve güvenliği kavramının teorik çerçevede oluşturulan amaçları, kavramının uygulama kısmında ise büyük oranda iki farklı konu olan iş kazaları ve meslek hastalıklarına yoğunlaşarak ulaşılmaktadır. İş kazalarının oluşmasını sağlayan değişkenlerin neler olduğu ve nasıl oluştuğu tespit edilmesi durumunda iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları da gelişim yaşanacaktır. Temel amaçlarına ulaşan iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları gerek çalışanların gerekse işletmenin güvenliğinin yükseltilmesinin yanında ülkenin genel olarak refah seviyesinin de yükselmesine önemli düzeyde katkı sağlayacaktır. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının başarılı şekilde yürütülmesi işletmenin genel performansı üzerinde etkisi bulunmasının yanında çalışanların iş günü kayıplarının yaşanmasının önlenmesi, üretilen ürünün

veya hizmetin kalitesinin artması, işletmenin kamuoyundaki intibasında artış yaşanması ve iş kazaları sonucu yaşanan cezai işlemler ile tazminat ödemelerinin yaşanmamasında önemli bir işlev görmektedir. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının işletme ve çalışan açısından ayrı olacak şekilde yarar sağlamasından dolayı zaman içerisinde önemi artan uygulamalar arasında yerini almasını sağlamıştır. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarından işletme çalışanların iş kazası sonucu oluşan tedavi masraflarının karşılanması ile hukuki sorumlulukların azaltılması gibi doğrudan ve çalışanların devamsızlıklarının azalması, memnuniyetin artışı ve işletmeye olan bağlılıklarında artması gibi dolaylı yönden fayda sağladığından önemlidir (Efe ve Efe; 2019:1163).

Farklı bir açıdan değerlendirildiğinde ise çalışanların işyerlerinde yaşanabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi için gerekli önlemlerin alınması insani açıdan bir görev olarak nitelendirilebileceğinden iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının önemini küresel bir boyuta erişmesini sağlamaktadır (Güllüoğlu ve Güllüoğlu; 2019: 70). İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının öneminin gerek küresel gerekse ülke açısından yüksek olmasına rağmen gerekli tedbirlerin alınmaması ve işletmeler açısından sadece bürokratik düzenlemeler olarak algılanması durumunda çalışanların iş performansı ve veriminde ciddi düzeyde düşeceğinden bu durumdan sadece işletme değil aynı zamanda ülke ekonomisi de zarar görecektir (Mızrak ve Kandemir; 2019:1003).

2.3 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

İş sağlığı ve güvenliği kavramının tarihsel gelişimi insanlık tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. İnsanlar yerleşik hayata geçtiğinden itibaren günümüze kadar iş sağlığı ve güvenliği kavramı sürekli olarak gelişim göstermiştir. Kavramın tarihsel gelişiminde sadece tıp ve sağlık alanındaki bilim insanları katkı yapmamıştır. Farklı disiplinlerde faaliyet gösteren bilim insanları da kavramın gelişimi için katkı sağlayarak kavramın içeriği ve uygulamalarının zenginleşmesini sağlamıştır.

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin ilk uygulamalar 1. Sanayi Devriminden uzun yıllar öncesinde keşfedilmiş ve kayıt altına alınmıştır. Antik Yunan uygarlığında hayatını geçirmiş olan Herodot, tarihte ilk kez çalışanların işteki veriminin arttırılması için

besin değeri yüksek olan besinlerin tüketilmesi gerekliliğini değinmiştir. İ.Ö. 370 tarihinde ise Hipokrates ilk kez, kurşun elementinin vücuda olan zararlı etkilerini keşfetmiş ve kurşun ile çalışan kişilerin zaman içerisinde halsizlik, kabızlık, felç ve görme bozuklukları gibi sağlık sorunlarını yaşadıklarını ispat etmiş ve elde edilen tıbbi bulgular çerçevesinde kurşun 'un çalışanlara olan zararları ile ilgili tıbbi tespitlerde bulunmuştur. Antik Roma uyarlığında ise teknolojik olarak ilerlemeler ivme kazanmış ve çok sayıda bitkisel zehir, arsenik ve arsenik asidinin sülfid tuzları keşfedilmiş. Dioscorides, zehirlerle ilgili yapılan keşiflerle ilgili yaptığı çalışmaya göre zehirleri ve etkilerini bitkisel, hayvansal ve kimyasal olmak üzere üç farklı sınıfa ayırmıştır. Dioscorides tarafından bu ayırım ise yüzyıllar boyunca tıp biliminde kullanılmıştır. Yaklaşık İ.Ö. 200 yılında Hipokrates 'in tıbbi çalışmaları daha da geliştiren Nicander, kurşunun etkilerini ve kurşundan kaynaklı gelişen anemisi (kansızlık) hastalığını detaylı olarak incelemiş ve aneminin özelliklerini belirlemiştir. Bu dönemde yapılan çalışmalar sonucunda tıp, sağlık ve güvenlik alanlarında karşılaşılan sorunların neler olduğu tanımlanması ve belirlenmesinin yanında çalışanların iş yerlerinde karşılaştıkları olumsuz durumlardan korunma yöntemlerinin neler olabileceğine ilişkin korunma yöntemleri de geliştirilmiştir. İ.Ö. 23 ile 79 yıllarında yaşayan Plini, alışanların iş ortamlarında sağlıklarını tehlikeye sokabilecek nitelikteki tozlara karşı günümüzde maske yerine kullanılan başlarından torbaya benzeyen ekipman kullanılmasını tavsiye etmiştir. Juvenal ise ağırlıkta demir elik faaliyeti yürüten işyerlerinde görevlendirilen çalışanlarda göz hastalıklarının yaygınlığı ile daimî olarak ayakta çalışmaktan dolayı varis hastalığının oluşabileceğini belirtmiştir (Selek; 2022:14-15).

1600'lü yıllarda günümüz İtalya devletinde bilim insanı Bernardino Ramazzini iş sağlığı ve güvenliği kavramı ilk kez bilimsel olarak incelemiş ve bu bağlamda kendi bulgu ve deneyimlerini içeren "De Morbis Artificum Diatriba" (Meslek Hastalıklarına Giriş) eserini kaleme almıştır. Ramazzini yayımlanan eserinin yayınlanmasının ardından iş sağlığı ve güvenliği alanını mesleki teknik incelemeler yerine bilimsel bir zeminde değerlendirilmiş ve kendisine iş sağlığı ve güvenliği alanının kurucusu olarak tanınmaya başlanmıştır (Yurtseven; 2021:1). 18.yüzyılda Birleşik Krallık'ta meydana gelen 1. Sanayi Devriminin ardından işletmelerin üretim anlayışlarını bireysel ihtiyaçları karşılamak yerine piyasa talebine bağlı olacak şekilde kitle üretim yöntemine geçilmesiyle birlikte değişim yaşanmıştır. İşletmelerin

üretim anlayışında yaşanan değişimin sonuçları arasında çalışanların mesai saatlerinde uzama ve işyerinde kol gücü ile iş yapmak yerine makinelerin yer aldığı iş yapma düzenine geçilmesinin ardından çalışanlar kendi sağlıklarını koruma içgüdüsünde artış yaşanmıştır. O zamanlarda insan hayatına çok fazla önem verilmemesinden dolayı işyerlerinde iş kazalarının da görüşme sıklığında artış yaşanmıştır. İş yerlerinde yaşanan iş kazalarının sıklığı ve tehlikeli çalışma ortamının yaygınlaşması karşısında ciddi şekilde önem alınması ve iş kazalarının sayısının düşürülmesi ihtiyacının doğmasına neden olmuştur. Çalışanlar açısından değerlendirildiğinde ise bu dönemde çalışan ve işçiler açısından değerlendirildiğinde ise artık günün koşullarını sağlamada yetersiz olarak değerlendirilen işçi ve çalışan haklarında gelişim yaşanması aynı zamanda iş sağlığı ve güvenliği kavramının da aynı derecede öneminin artmasını sağlamıştır (Baygeldi ve Gerdan; 2019:102).

1 Sanayi Devriminin toprak, makine, hammadde ve emek olmak üzere 4 farklı değişken temel amacını belirlemektedir. Bu değişkenler içerisinde en ucuz ve sayısının en fazla olanı ise emektir. Üretim işletmeleri bu dönemde girdi maliyetlerini en düşük seviyeye indirebilmek için üretim sahalarında ağırlıkta kadınları ve çocukları işçi olarak istihdam etme yaygın olarak görüşmüştür. 1. Sanayi Devrimi kitle üretime geçme ve teknolojik gelişme sağlaması gibi olumlu yanlarının yanında çalışanların ve işçilerin genel sağlıklarında ciddi bozulma durumunu da beraber getirerek işyerindeki sağlık ve güvenilirliği konusunda işverenler tarafından önemsenmemiştir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda yaşanan gerileme kamuoyunun dikkatinden kaçmamış, Dönemin kamuoyunda saygı gören yazarlar, düşünürler ve siyasiler tarafından bu konuya önem verilmiş ve iş sağlığı ve güvenliği konusunda işletmelerde belirli ölçütler geliştirme noktasında çalışmalar başlatılmıştır. Yürütülen çalışmalar sadece ülkeler özelinde değil aynı zamanda uluslararası düzeyde de yürütülmüştür. 1919 yılında günümüzde de faaliyetlerini sürdüren ve çalışan ve işçi sağlığının korunması, geliştirilmesi ve sağlıklarını etkileyebilecek her türlü riskin etkilerini mümkün olduğu sürece en düşük seviyeye indirilmesi amacıyla Uluslararası Çalışma Örgütü kurulmuştur. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün kuruluş amacı, iş yaşamının sosyal, ekonomik, resmi, işletme ve sağlık alanlarını ilgilendiren konularla ilgili düzenlemeler yapmaktır. Kurum faaliyetleri kapsamında kendisine üyeliği bulunan ülkelerin katkısıyla oluşturduğu çok taraflı sözleşmeler ve tavsiye kararları alarak iş yaşamında küresel olarak düzenleyicisi ve danışmanlık hizmetinde

de bulunmaktadır. Kurulduğu 1919 yılında gerçekleştirilen ilk toplantısının ana konusu, çocuk işçilerin çalışma ortamı ile ilgili iyileştirici adımların atılması ile iş yaşamının küresel olarak düzenleyicisi olmaktır. 1950’li yıllardan günümüze kadar ise iş sağlığı ve güvenliği konusunda Dünya Sağlık Örgütü ile işbirliğine gidilmiş ve her iki kuruluş ortak çalışma grupları oluşturularak küresel çapta iş sağlığı ve güvenliği kavramının geliştirilmesini sağlamaktadır (Çağlar; 2022:12-13).

2.4. İş Kazası Kavramının Tanımı, Nedenleri ve Önlenmesi

Küresel olarak yaşanan yoğun teknolojik gelişmeler doğrultusunda gelişmekte olan ülkelerin sanayileşme sürecinin de hızlanma yaşanmıştır. Sanayileşme sürecinin hızlanması neticesinde işletmeler piyasaya daha fazla ürün üretmesine ve tüketicilerin taleplerinde ciddi oranda yükselme ivme görülmesi oldukça doğaldır. Emek, üretim sırasında en temel unsurunu oluşturmaktadır. Yaşanan Sanayi Devrimlerinde etkisiyle işletmelerin üretim bölümlerinde çok çeşitli dönüşüm geçirerek bireysel odaklı üretim anlayışı yerini kitlesele üretim anlayışı almıştır. Bu değişimin ardından üretim sırasında çalışanların sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebilecek makine ve teçhizat kullanımı ile güvenilirlik düzeyi düşük iş süreçlerinde çalışmalarını sonucunda işgücünü derinden etkileyecek riskler meydana gelmektedir. Bu risklerin en başında iş kazaları gelmektedir (Kaplan ve Kaplan; 2019:75).

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre iş kazası “İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenengelli hâle getiren olay” olarak tanımlanmıştır (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu; Madde 3/g). 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na göre iş kazası, “sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, işveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütülmekte olduğu iş nedeniyle, bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, sigortalıların,

işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır” (5510. Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu; Madde 13).

Teknolojik gelişmelerin etkisiyle günlük yaşamı kolaylaştırmasının yanında iş kazalarının görülme sıklığını da arttırmıştır. Farklı üretim metotlarının işletmelerde uygulanması ve hammadde tüketiminin yoğunluğu çalışanların daha fazla iş kazası yaşamasını da beraberinde getirmiştir. Yıl içerisinde yaşanan iş kazaları sonucunda çeşitli türden yaralanma, sakat veya organ kaybı ile can kayıpları yaşanmaktadır. İş kazaları sonucu oluşan sağlık ve can kayıpları sonucunda iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli yasal düzenlemeleri ve uygulamaları hayata geçirmeyen ülkelerin ekonomilerine ve sağlık sistemlerine büyük oranda etki etmektedir (Akgül ve Doğan; 2020: 160). Bütün insanların evrensel olarak kabul edilen sağlıklı olma hakkını önemseyen ve çalışanlarına güvenli bir çalışma ortamında çalışması için gereken bütün şartları yerine getirilmesi için çabalayan ülkelerin temel odak noktası çalışanların güvenli çalışma ortamında çalışmasını temin etmeği amaçlamaktadır. İş Sağlığı ve güvenliğiyle ilgili çıkarılan kanunlar ve yasal düzenlemelerle birlikte iş kazalarını önlenmeye çalışılmaktadır. (Akyüz vd; 2019:206).

İş kazalarının önlenmesine yönelik kanunlar ve yasal düzenlemeler çıkarılmasına rağmen resmi düzenlemelerin işletmelerde uygulanması noktasına eksik kalınabilir. İş sağlığı ve güvenliği kapsamında yürürlüğe giren yasal düzenlemelerin uygulamalarının eksik yapılması sonucunda yaşanabilecek iş kazalarının sonuçları farklı hukuk disiplinlerinin kapsamında değerlendirilmektedir. Günümüzdeki üretim ve iş ilişkilerinin karmaşık yapıda olmasından dolayı faaliyet alanı geniş olan üretim ve ticaret işletmelerinde yaşanabilecek iş kazalarının hukuki sonuçları, küçük ve mikro işletmelere göre daha ağır olacaktır. Kurumsal yönetim sürecinde belirli ilerleme kaydetmiş büyük işletmeler iş kazalarının sonuçları hakkında daha hassas olabileceği için iş sağlığı ve güvenliğinin uygulamalarını sadece resmi zorunluluk olarak değil aynı zamanda kurum kültürünün bir unsuru olarak değerlendirmektedir (Baş; 2020:585). Kurumsallaşmış işletmeler, çalışanların iş ortamlarında iş kazalarının yaşanma riskini en düşük seviyeye indirebilmesi için gerekli önlemleri detaylıca tasarlar ve çalışanlarına belirli zaman aralıklarıyla iş sağlığı ve güvenliği

eğitimlerine tabi tutarlar ve iş s3zleşmelerinde iş kazalarından dolayı yaşanabilecek durumlarla ilgili maddeler kapsamında hukuki zeminde sorumluluk 3stlenirler (Y3ndem; 2021:184).

Kaza, g3nl3k yaşamın i3erisinde herhangi bir ortamda beklenmedik bir şekilde ger3ekleşen ve sonucunda yaralanma, kayıp veya zarar oluşan olaydır (Britannica: Definition of Accident). Kazaların, işyerinde yaşanması olarak da 3zetlenebilen iş kazaları genel olarak ge3irilme, ger3ekleşme ile oluşan zarar olmak 3zere 33 farklı a3ıdan değerlendirilebilir. Iř kazalarının ger3ekleşmesinin nedenler arasında insan dahil 3eşitli değişkenlerin etkisi sonucu meydana gelir. Oluşma şekli de kendi i3erisinde iş yeri ortamı ile kişisel eksiklik olmak 3zere iki alt başlıklara ayrılır ve bu değişkenler birbirlerini de etkileyerek iş kazalarının oluşmasını sağlar. Iř kazalarının meydana gelmesinde 3zellikle kişinin eğitim d3zeyi, ruhsal sağlık başta olmak 3zere genel sağlık durumu ve 3zellikle de kişisel ekipman kullanımı ile ekipmanın kullanım kurallarına uyumu belirleyicidir (Ayg3n ve 3zyılmaz; 2020:124).

3alışanların iş yerlerinde gerekli haller ve durumlarda kullandıkları kişisel koruyucu ekipmanlar, 3alışma ortamından kaynaklanan riskleri en d3ř3k seviyeye indirmek, kullanılan makine ve te3hizatın nasıl kullanılacağının tam olarak bilinmediği durumlar ile bu t3r nedenlerden dolayı g3venlik koşullarının tekrardan sağlanabilmesi i3in 3alışanlar tarafından kullanılan donanımlardır. Kişisel koruyucu ekipmanlar, Kişisel Koruyucu Donanım Y3netmeliğinde yer alan maddelere uygun olacak şekilde 3retimi yapılır. Farklı t3rde ve nitelikte olan kişisel koruyucu ekipmanların ortak 3zelliği, 3alışanların genel sağlıklarını koruyucu 3zellikte olması, ergonomik tasarıma sahip olması ile iş kazalarını engellemeye y3nelik 3retilmesi ve T3rk3e dilinde kullanma kılavuzuna sahip olmasıdır. Kişisel koruyucu ekipmanlar işverenler tarafından bedelsiz olarak 3alışanlara sağlanır ve gerekli bakım-onarım ve kontrolleri d3zenli olarak yapılmalıdır. Aynı zamanda iş verenler tarafından sağlanan kişisel koruyucu ekipmanlarla ilgili kullanım uygulamalarını i3eren eğitimler de 3alışanlara sağlanmalıdır (Kurt; 2015: 182).

Iř kazalarının nedenleri ile alınacak 3nlemlerin neler olabileceğine ilişkin uygulamalar 3alışanlara sağlanacak kişisel koruyucu ekipmanlar sağlanması veya iş ortamındaki eksikliklerin giderilmesi yetersiz kalınmaktadır. Bazı durumlarda iş kazaları dolaylı değişkenlerin etkisini g3stermesi durumunda da meydana gelebilir.

İş kazalarının engellenmesine yönelik iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin uygulamalara özellikle iş yoğunluğunun yüksek olduğu zamanlarda ve hava durumunun insanların genel psikolojisini etkileyebilecek düzeyde sıcak veya soğuk olduğu günlerde veya aylarda daha titiz şekilde gerçekleştirilmelidir ve kontroller daha kısa zaman aralıklarıyla yapılmalıdır. İş verenlerin iş kazalarının engellenmesi için özellikle yaz ve kış mevsimlerinin kapsadığı aylarda, yılın 6 ayı, haftanın ilk ve son günlerinde çalışanlara daha az odaklanması gereken ve düşük yoğunluktaki işler verilmelidir. Eğer işletmede çalışanların dikkatsizliği nedeniyle iş kazaları daha fazla yaşıyorsa, çalışanların işe odaklanmaları için dinlenme süreleri daha uzun ve gün içerisindeki mola sayısı arttırılmalıdır. Düşme nedeniyle iş kazalarının sayısı fazla ise iskele, güvenlik kemeri ile halat gibi koruyucu ekipmanların kullanımının iş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından denetimlerin sıklaştırılmalıdır. (Ateş ve Aytaç; 2019:666-667). İş kazalarının çok farklı nitelikte ve özellikte olmasından dolayı yaşanabilecek her iş kazasının nedeninin tam olarak tespit edilmesi bazı durumlarda tahmin edilenden daha fazla zaman alabilir. Bu durumların önüne geçilebilmesi için işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği kurulunun sorumluluk alanında yer almaktadır (Yıldız ve Yıldız; 2021: 38).

İş sağlığı ve güvenliği kurulu, işletmede yaşanabilecek iş kazalarının sıklığını en düşük seviyeye üç farklı ve birbirini takip eden aşamaları gerçek manada uygulayarak engelleyebilir. Bu aşamalardan ilki, işletmenin insan kaynakları bölümü ile işbirliğine gidilerek yeni işe başlamış veya aday durumundaki kişilerin fiziksel ve zihinsel sağlık düzeylerine uyumlu işler ve sorumluluklar verilmelidir. Çalışanların sayılan nitelikteki özelliklerinden daha ağır veya daha basit bir sorumluluk verilmesi durumunda, çalışırken başta dikkatsizlik olmak üzere farklı istem dışı zihinsel sağlığını etkileyen durumların ortaya çıkmasıyla iş kazaları yaşanabilir. İkinci aşamada ise işletmenin yönetimi ile işbirliği yapılarak çalışanlara belirli zaman dilimlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilmelidir. Son aşamada ise işletmedeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının sektöre yaymak için sektör temsilcileri ile sendikalar arasında toplantılar yapılarak sonuçları kamuoyunda farkındalık yaratmak için paylaşılmalıdır (Akpınar; 2018:182). İş sağlığı ve güvenli kurulunun aşama olarak yapacağı uygulamalarının başarısının temel ölçütü işletmede yaşanan iş kazaları ve sonuçlarının gözle görülür şekilde azalması ile işletmeye olan etkilerinin en düşük seviyeye indirilmesidir. İş kazaları ile iş sağlığı ve güvenliği

kavramlarının uygulamaları bilimsel olarak tasarlanmasının ardından hedeflenen başarıya ulaşabilir (Yücel ve Çelebi; 2020:1):

2.5. İş Kazası Kavramı İle İlgili Sayısal Veriler

Ülkemizde çeşitli meslek kollarında yaşanan iş kazalarıyla ilgili sayısal veriler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 2022 yılında yayımlanan iş kazası ve meslek hastalıkları yıllık istatistiklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Bu bölümde, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayımlanan yıllık istatistiklerin sadece iş kazaları ile ilgili veriler kullanılarak tablolaştırılmıştır. İstatistik yıllığının meslek hastalıkları ile ilgili sayısal veriler bu bölümün çalışmalarına dahil edilmemiştir.

2.5.1. İş Kazaları Sonucu Hayatını Kaybeden Çalışan Sayısının Seçili Meslek Kollarına Göre Dağılımı

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayınlanan iş kazalarına ilişkin istatistiklerden yararlanılarak iş kazaları sonucu hayatını kaybeden çalışan sayısının seçili meslek kollarına göre dağılımına ilişkin sayısal veriler aşağıdaki gibi tablolaştırılmıştır.

Tablo 1: İş Kazaları Sonucu Hayatını Kaybeden Çalışan Sayısının Seçili Meslek Kollarına Göre Dağılımı

Meslek Kolları	Vefat Eden Çalışan Sayısı
Tarım, Hayvancılık ve Tabii Kaynaklar	86
Madencilik	155
Yiyecek-İçecek	62
İnşaat ve Konut	446
Merkezi İdare Faaliyetleri	10
Büro Yönetimi	8
Ar-Ge	3
Lojistik	260
İmalat	1771
Turizm	12
Ticaret	105
Sağlık	19
Güvenlik	29
Eğitim	9
Bilgi İletişim	6
Dernek/Vakıf Faaliyetleri	4
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5
TOPLAM	1396

İş kazaları sonucu hayatını kaybeden çalışan sayılarının seçili meslek kollarına göre dağılımına ilişkin verilerin yer aldığı tablo incelendiğinde 2022 yılında ülkemizde 17 meslek kolunda toplam olarak 1396 çalışan iş kazalarından dolayı vefat etmiştir. Meslek kolları arasında inşaat ve konut kolunda iş kazalarından dolayı 446 çalışan hayatını kaybetmiştir. İnşaat ve konut meslek kolu, diğer meslek kolları arasında en

fazla iş kazası hayatını kaybeden çalışana sahip meslek koludur. İnşaat ve konut meslek kolunun hemen ardından lojistik meslek kolunda 260 çalışan iş kazası sonucu hayatını kaybetmiştir. Lojistik meslek kolunun ardından iş kazasından kaynaklı hayatını kaybeden çalışan sayısında imalat iş kolu 177 çalışanın vefatı ile üçüncü sırada yer almıştır.

Bütün meslek kolları arasında iş kazalarından dolayı hayatını kaybeden çalışan sayısı 3 kişi ile Araştırma ve Geliştirme meslek kolunda yaşanmıştır. Araştırma ve Geliştirme meslek kolunun ardından Dernek ve Vakıf işletmelerindeki faaliyetler meslek kolunda toplam 4 çalışan iş kazalarından dolayı vefat etmesiyle en düşük ikinci meslek kolu olmuştur. Diğer hizmet faaliyetleri olarak tanımlanan meslek kolunda ise toplam 5 çalışanın iş kazalarından dolayı vefat etmesiyle diğer meslek kolları arasında en düşük üçüncü vefat sayısına ulaşılan meslek kolu olmaktadır.

2.5.2. İş Kazalarından Hayatını Kaybeden Çalışanların Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Kurum tarafından yayınlanan istatistiki veriler doğrultusunda iş kazasında hayatını kaybeden çalışanların ülkemizdeki coğrafi bölgelere göre dağılımına ilişkin veriler aşağıdaki gibi tablolandırılmıştır.

Tablo 2: İş Kazalarında Hayatını Kaybeden Çalışanların Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

COĞRAFİ BÖLGELER	TOPLAM VEFAT SAYISI
Akdeniz	198
Doğu Anadolu	92
Ege	207
Güneydoğu Anadolu	121
İç Anadolu	252
Karadeniz	166
Marmara	464

İş kazalarında hayatını kaybeden çalışanların ülkemizin coğrafi bölgelerine göre dağılımı tablosuna göre bütün coğrafi bölgeler içerisinde iş kazalarından dolayı en fazla vefat Marmara bölgesinde toplam 464 çalışan ile görüşmüştür. Marmara bölgesinin ardından coğrafi bölgeler arasında ikinci sırada iş kazalarından dolayı 252 çalışan İç Anadolu bölgesinde yer alan illerde hayatını kaybetmiştir. İç Anadolu bölgesinin ardından iş kazalarından en fazla üçüncü vefat sayısı Ege bölgesinde toplam 207 kayıp ile görüşmektedir.

Coğrafi bölgelere göre iş kazalarından dolayı en düşük sayısında vefat sayısına 92 çalışan ile Doğu Anadolu bölgesinde görüşmektedir. Doğu Anadolu bölgesinin ardından en düşük ikinci vefat sayısı 121 vefat ile Güneydoğu Anadolu bölgesi takip etmektedir.

2.5.3. İş Kazalarında Vefat Eden Çalışanların Yaş Aralığına Göre Dağılımı

İş kazalarında hayatını kaybeden çalışanların yaş aralıklarının dağılımına ilişkin sayısal verilerin yer aldığı tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3: İş Kazalarında Vefat Eden Çalışanların Yaş Aralığına Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	Toplam Vefat Sayısı
14-17	12
18-29	289
30-39	292
40-49	430
50-59	366
60-69	126
70-79	1
80 ve Üzeri	0
TOPLAM	1516

İş kazalarında vefat eden çalışanların yaş aralığına ilişkin sayısal verilerin yer aldığı tabloya göre 14-17 yaş aralığı veya farklı bir ifade ile çocuk çalışan/işçi sınıfında

toplam 12 çocuk iş kazalarından dolayı hayatını kaybetmiştir. İş kazalarında hayatını kaybeden çalışanların yaş aralığında en fazla vefat 430 kişi ile 40-49 yaş aralığındaki yaş aralığında yaşanmıştır. Yaş aralığına göre iş kazalarından dolayı vefat eden çalışan sayısında 50-59 yaş aralığı toplam 366 vefat ile en fazla vefatın görüldüğü ikinci yaş aralığı olmuştur. 18-29 yaş aralığında toplam 289 çalışanın hayatının kaybetmesi bu yaş aralığını en fazla can kaybının yaşandığı üçüncü yaş aralığı olmasına sağlamıştır.

80 ve üzeri yaş aralığındaki çalışanlar arasında iş kazalarından dolayı herhangi bir vefat yaşanmamıştır. 70-79 yaş aralığı içinde 1 çalışan iş kazalarından dolayı hayatını kaybetmiştir. 70-79 aralığının ardından en düşük vefat sayısı toplam 126 çalışan ile 60-69 yaş aralığında görülmüştür.

2.5.4. İş Kazaları Sonucu İş Görmez Raporu Verilen Çalışanların Toplam Gün Sayısının Yaş Aralığına Göre Dağılımı

Yaşanılan iş kazalarının ardından sağlık durumunda geçici olarak sorun yaşayan insanların sağlıklarını yeniden kazanması için hekimler tarafından iş görmez sağlık raporu verilerek belirli süreler zarfında iş yerinden uzakta dinlenmelerini tavsiye etmektedirler. İş kazası geçiren çalışanların sağlıklarını geri kazanması için verilen iş görmez raporunun toplam süresi ile yaş aralığına ilişkin veriler tablolştırılmıştır.

Tablo 4: İş Kazaları Sonucu İş Görmez Raporu Verilen Çalışanların Toplam Gün Sayısının Yaş Aralılığına Göre Dağılımı

Yaş Aralılığı	Raporlu Gün Sayısı Toplamı
14-17	222
18-29	8850
30-39	4871
40-49	3600
50-59	1027
60-69	85
70-79	3
80 ve Üzeri	0
TOPLAM	18658

İş kazaları sonucu iş görmez raporu verilen çalışanların toplam gün sayısının yaş aralılığına ilişkin sayısal veriler incelendiğinde, yaş aralılığına göre en fazla raporlu gün sayısı 8850 gün ile 18-29 yaş aralılığındaki çalışanlara verilmiştir. 18-19 yaş aralılığındaki çalışanların ardından en fazla raporlu gün sayısına sahip yaş aralılığı 30-39 yaş aralılığıdır. Bu yaş aralılığında verilen toplam raporlu gün sayısı ise 4871 dir. 40-49 yaş aralılığındaki çalışanlar ise toplam 3600 iş görmez raporlu gün sayısı ile 30-39 yaş aralılığının ardından üçüncü sırada konumlanmıştır. İş kazaları sonucunda verilen raporlu gün sayısının en düşük veri 70-79 yaş aralılığında toplam 3 gündür. Bu yaş aralılığını 60-69 yaş aralılığı 85 gün ile izlemektedir. 80 ve üzeri yaş aralılığında ise raporlu gün sayısı bulunmamaktadır.

2.5.5. İş Kazası Sonucu İş Görmez Raporu Verilen Çalışanların Aylara Göre Dağılımı

İş kazası sonucunda sağlıklarını geçici veya kalıcı olarak kayıp yaşayan çalışanların, eski sağlıklarına kavuşmaları için verilen iş görmez raporlarının yılın aylarına ilişkin dağılımının yer aldığı sayısal veriler ise aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Tablo 5: İş Kazası Sonucu İş Görmez Raporu Verilen Çalışanların Aylara Göre Dağılımı

Aylar	İş görmezlik Raporunu Kapsayan Gün Sayısı
Ocak	439
Şubat	357
Mart	1132
Nisan	283
Mayıs	115
Haziran	321
Temmuz	148
Ağustos	237
Eylül	647
Ekim	158
Kasım	315
Aralık	36
TOPLAM	4188

İş görmez raporunun kapsadığı gün sayısına aylara dağılımına ilişkin oluşturulan bu tabloya göre yıl bazında tüm aylarda çalışanlara verilen iş görmez raporunun kapsadığı gün sayısı 4188'dir. Çalışanlara iş görmez raporunun kapsadığı gün sayısının en yüksek olduğu ay 1132 gün ile mart ayıdır. Aralık ayı ise 36 gün sayısı ile çalışanlara verilen iş görmez raporunun en düşük ayı oluşturmaktadır.

Mevsimplere göre incelendiğinde ise mart, nisan ve mayıs aylarını kapsayan ilkbahar mevsiminde çalışanlar toplam 1530 günü kapsayan iş görmez raporu verilerek mevsimler arasında en fazla iş görmez raporunu kapsayan gün sayısına ulaşılmıştır. İlkbahar mevsimini, eylül, ekim ve kasım aylarını kapsayan sonbahar mevsimi takip etmektedir. Sonbahar mevsiminde çalışanlar toplam 1120 günü kapsayan iş görmez raporu verilmiştir. Sonbahar mevsimini aralık, ocak ve şubat aylarını kapsayan kış mevsimi izlemektedir. Kış mevsiminde iş görmez raporunu 832 gün kapsamaktadır ve mevsimler arasında en fazla raporlu gün sayısında üçüncü sıradadır. Son sırada ise

haziran, temmuz ve ağustos aylarını kapsayan ve 706 raporlu gün toplamı ile yaz mevsimi yer almaktadır.

2.5.6 Çalışanların Geçirdikleri İş Kazasının Ardından Koyulan Tıbbi Tanılarının Dağılımı

Çalışanlar iş yerlerinde geçirdikleri kazaların ardından vücut bütünlüklerinin farklı derecelere göre bozulmalar yaşanmaktadır. Sağlıklarının olumsuz yönde etkileyen bu durumlar tıp alanında uzman olan hekimler aracılığıyla tıbbi tanılar ile kesinlik kazanır. Bu amaçla çalışanların iş kazası geçirmelerinin ardından sağlıklarının bozulmasının nedenlerini içeren sayısal veriler hazırlanmakta ve erişilmektedir.

Tablo 6: İş Kazası Geçiren Çalışanların Tıbbi Tanılarına Göre Dağılımı

Tıbbi Tanı	Toplam Çalışan Sayısı
Yaranın Türü Bilinmeyen veya Belirtilmeyen	36
Yüzeysel Yaralanma	133
Kemik Kırıkları	51
Çıkıklar, Burkulmalar ve İncinmeler	21
Beyin Sarsıntısı ve İç Yaralanma	2
Yanık, Kaynar Su ile Kavrulma ve Donma	6
Zehirlenme ve Enfeksiyon	4
Suda Boğulma ve Nefes Kesilme	0
Ses, Titreşim ve Basınç Etkileri	29
Aşırı Isı, Işık ve Radyasyon Etkileri	0
Şok	2
Organ Kaybı	8
Çoklu Yaralanma	12
Diğer Yaralanmalar	144

Tablodaki veriler ışığında, geçirdikleri iş kazalarının ardından sağlıklarının bozulmalarının nedeninin 144 çalışana diğer yaralanmalar tıbbi tanısı ile en fazla tespit edilen tanıyı oluşturmaktadır. Diğer yaralanmalar tanısının ardından hekimler tarafından en fazla koyulan tıbbi tanı 133 çalışana yüzeysel yaralanmalar tıbbi tanısı koyulmuştur. Hekimler tarafından 36 çalışana ise yaranın türü bilinmeyen veya belirtilmeyen tıbbi tanısı koyulmuştur.

Hekimler tarafından ise 2 çalışana beyin sarsıntısı ve iç yaralanma veya şok tanısı koyulmuştur. Bu veri, beyin sarsıntısı ve iç yaralanma ve şok tıbbi tanılarını en az sayıda çalışana koyulan tıbbi tanıyı oluşturmaktadır. Toplam 4 çalışana koyulan zehirlenme ve enfeksiyon tanısı ise en az koyulan ikinci tıbbi tanıyı oluşturmaktadır. 6 çalışana koyulan yanık, kaynak su ile kavrulma ve donma tıbbi tanısı ise en az koyulan üçüncü tıbbi tanı olarak yer almaktadır. Hiçbir çalışana hekimler tarafından suda boğulma ve nefes kesilmesi ile aşırı ısı, ışık ve radyasyon etkileri tıbbi tanısı koyulmamıştır.

Bölüm 3

Materyal ve Yöntem

3.1 Materyal

Bu bölümde ülkemizde iş kazaları anahtar kelimesi kullanılarak Dergipark veri tabanı üzerinden 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan erişime açık ulusal ve uluslararası nitelikteki bilimsel dergilerde yayımlanan akademik makalelerin literatür incelemesi yapılmıştır.

3.2 Yöntem

Bu bölümde araştırma yöntemi olarak içerik analizi tercih edilmiştir. İş kazaları ile ilgili olarak yapılan ve erişime açık dergilerde yayımlanan makaleler ayrıntılı olarak incelenerek bu kavramın ele alınış biçimi araştırılmıştır. Çalışmalarda ilk olarak makalenin adı, amacı, araştırma yöntemi ve elde ettikleri bulgulara yer verilmiştir.

Bölüm 4

Bulgular

Ağar, Demir ve Daştan (2022) Türkiye’deki Orman Ürünleri Sanayi Sektöründeki İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarının Ülke Ekonomisine Maliyeti çalışmasının amacı Türkiye’de 2011-2020 tarihleri arasında orman ürünleri sanayi sektöründe meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarının sektöre doğrudan veya dolaylı maliyetlerinin hesaplanması ile bu oluşan maliyetlere etkileyen değişkenlerin neler olduğuna ilişkin sayısal yöntemler kullanarak tespit edilmesidir. Çalışmaya dahil edilen sektörde iş kazaların ve meslek hastalıkların makro ekonomiye maliyetini hesaplanması iş görmezlik süreleri ve ortalama çalışan kazancının çarpılması ile hesaplanmıştır ve veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda belirlenen yıllar arasında toplam 3309 iş kazası meydana gelmiş ve bu iş kazalarında toplam 73 işçi hayatını kaybetmiştir. Aynı dönemde 1 işçi meslek hastalığına yakalanmış ve bunun sonucunda hayatını kaybetmiştir. İlgili sektördeki yaşanan iş kazaları ve meslek hastalıklarının makro ekonomiye maliyeti ise 147.014.518,50 TL olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu maliyeti oluşturan değişkenlerin tespit edilmesi için yapılan regresyon analizinin sonucunda hesaplanan maliyetin oluşmasına en büyük katkı sürekli iş görmezlik sayısı sağlarken iş kazaları sonucu meydana gelen ölümler ikinci sırada katkı sağlamıştır. Hesaplanan maliyete ise en düşük katkıyı ayaktan geçici iş görmez süresi ile hastanede yatarak geçen gün etki etmiştir.

Aşkın ve Öztürk (2022). Mobilya Sektörü Çalışanlarında İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma çalışmasının amacı, mobilya sektöründe çalışan işçilerin iş kazası yaşama ve meslek hastalıklarına yakalanmasının incelenmesini gerçekleştirilmesidir. Çalışmanın uygulamasında ilgili sektördeki 280 kişiye anket yöntemi ile veriler toplanmıştır ve veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Toplanan veriler, ortalama, standart sapma, sıklık, yüzde, minimum ve maksimum değerler kullanılmıştır. Verilerin bağımlı, bağımsız değişkenlerin tek değişkenli analizinde ise Ki-Kare testi kullanılmıştır. Yapılan analizin sonucunda

çalışanların iş kazası yaşamasında kişisel koruyucu ekipmanları sürekli olarak kullanmamaları ve işlerindeki dikkat eksikliği en büyük değişken olduğuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara ek olarak çalışanların yaş, gelir düzeyi ve sağlık durumlarının iş kazası geçirmesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Atar, Fandaklı ve Yıldızlar (2022) Sağlık Çalışanların Maruz Kaldığı Tehlikeler, Riskler ve İş Kazaları çalışması sağlık çalışanlarının görevlerini yerine getirmesi sırasında karşılaştıkları tehlikeli durumlar ve risklerin farkındalık sağlayarak meydana gelebilecek iş kazalarının önlenmesi için gerek kurumların gerekse bireysel olarak alınması gereken önlemlerin neler olabileceğinin genel olarak tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda kurumlarda fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik ve psikososyal olarak sınıflandırılan tehlikelere ve risklere karşı gerekli önlemlerin alınmaması iş kazaların yaşanması ihtimalini yükselteceği, sağlık çalışanların kendi sağlıklarını koruyamamasından dolayı iş performanslarının düşeceği ve çalışma ortamlarının genel sağlıklarına olumsuz yönde etkileyecek etmenlerin ortadan kaldırılması gerekliliğine ulaşılmıştır.

Aydın (2022). Avrupa Ülkelerinde Ölümlü İş Kazalarını Etkileyen Makroekonomik Faktörlerin Yatay Kesit Yöntemleriyle Analizi çalışmasının amacı, Avrupa ülkelerinde yaşanan iş kazalarını etkileyen makroekonomik değişkenlerin belirlenmesidir. Çalışmada toplanan veriler yatay kesit yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda ülkelerin enflasyon oranları, gini katsayısı ve sağlık harcamalarının Gayrisafi Yurtiçi Hasıla içindeki oranının ölümlü iş kazalarının yaşanmasında etkili olduğuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak ölümlü iş kazalarının yaşanmasına neden olan değişkenlerin etkilerinin azaltılması için yeni prosedürlerin geliştirilmesi de önerilmiştir.

Benli, Uğur ve Bana (2022) İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sonucunda Oluşan Sigorta Yardımlarından Ölüm Geliri Üzerine Düşünceler çalışmasının amacı, çalışanların geçirdiği iş kazası ve meslek hastalıklarına yakalanması durumunda sağlanacak sigorta yardımlarının ölüm geliri üzerindeki etkisinin ilgili kanun ve yönetmelikler kapsamında değerlendirilmesidir. Teorik olarak kaleme alınan bu çalışmanın sonucunda iş kazaları sonucunda çalışanın iş görememe durumundan kaynaklı sigorta tarafından ödeme yapılacağı ve kurum tarafından yapılan bu

kapsamda yapılan ödemeler kusurlu bulunan işveren veya üçüncü taraflara rücu edilebileceğine ulaşılmıştır.

Çalış (2022) Covid-19 Pandemisinin Türkiye 2020 Yılı İş Kazası İstatistiklerine Yansımalarının Değerlendirilmesi çalışmasının amacı, salgın hastalık döneminde hastalığın yayılımının önlenmesi amacıyla yürürlüğe giren önemler kapsamında işçilerin üretimden uzak kalması ve çalışan gün sayısının geçmiş yıllara kıyasla ciddi şekilde düşmesinin iş kazaların yaşanma sıklığına olan etkisinin incelenmesidir. Bu amaca yönelik 2018-2020 yıllarına ait veriler toplanmış ve incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda 2020 yılında yaşanan iş kazası sayısında 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan iş kazası sayıları arasında düşüş yaşanmasına rağmen iş kazalarının görülme sıklığı ile ağırlık hızlarında herhangi bir düşüş olmadığına ulaşılmıştır.

Çavdar vd. (2022). Yaşanan İş Kazalarının Kaza Saatlerine ve Cinsiyete Göre İstatistiki Olarak Değerlendirilmesi ve Yorumlanması çalışması ülkemizde iş kazası geçiren çalışanların cinsiyetleri ile iş kazasını geçirdikleri saatlere göre dağılımının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde 2009-2019 yılları arasında Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayımlanan yıllık istatistiklerin iş kazası verilerinden yararlanılmıştır. İş kazalarına ilişkin veriler kazanın geldiği saat ve cinsiyetlerine göre dağılımlarına ilişkin tablolar kullanılmış ve bu tablolar yardımıyla grafikler oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda ise iş kazaları en çok çalışanların öğlen yemeği öncesi ve sonrası ile vardiya değişimi saatinden hemen önce veya hemen sonraki saatlerde meydana geldiğine ulaşılmıştır.

Çolak vd. (2022). İş Kazası Nedeniyle Acil Servise Başvuran Olguların Demografik Özellikleri ve Maliye Analizi çalışmasının amacı, iş kazası nedeniyle acil servise yapılan başvuruların insanların demografik özellikleri ile maliyetlerin analizinin yapılmasıdır. Çalışma 2017 ve 2018 yıllarında toplam 508 hastanın verilerinden retrospektif yöntemi ile incelenmiştir. İncelemenin sonucunda acil servise yapılan 455 hastaya medikal tedavi ile takip edilirken 53 hastaya cerrahi tedavi uygulanmıştır. Hastaların çalıştığı sektörler göre dağılımında ise en çok başvuru 171 hasta ile hizmet sektöründe gerçekleşirken en az başvuru 12 hasta ile nakliye sektöründe yaşanmıştır. Maliyet açısından incelendiğinde ise en yüksek maliyet nakliyat sektöründeki hastalarda hesaplanmıştır. Çalışmanın sonucunda iş kazaları

ağırlıkta genç bireylerde yaşandığına ve cinsiyet ile iş kazasının gerçekleşme zamanı çalışılan sektöre ile illere göre değişkenlik gösterdiğine ulaşılmıştır.

Demir ve Özay (2022) Türkiye Sağlık Sektöründe 2013-2019 Yılları Arasında İş Kazalarının İstatistiksel Analizi çalışmasının amacı, ülkemiz genelinde ve sağlık sektöründe 2013-2019 yılları arasında resmi nitelikteki iş kazalarına ilişkin bilgileri istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz etmektedir. Çalışmada kullanılan veriler SGK istatistikleri ile Avrupa İstatistik Ofisinden temin edilmiştir. Veriler arasında ilişkinin tespiti için SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin analizi için iş kazası geçiren sigortalı sayısı, iş kazası sonucu sürekli iş görmezlik durumunun toplam sayısı ve iş kazası sonucu ölüm sayılarına korelasyon analizi yapılmış ve ülkemiz genelinde iş kazası geçiren sigortalı sayısı ile sağlık sektöründe iş kazası geçiren sigortalı sayısı arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda ülkemiz genelinde ve sağlık sektöründe iş kazası geçiren sigortalı çalışan sayıları, sürekli iş görmezlik durumu sayısı ile iş kazası sonucu ölüm sayılarının yıllar içerisinde dalgalı bir görünüm olmasına rağmen sayılar yıllar içerisinde attığına ulaşılmıştır.

Ergün (2022) “Orman İşletme Depolarında İş Kazalarının Önlenmesi: Teknik ve Yönetimsel Çözümler” çalışmasının amacı, ormancılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ambarlarında yaşanan iş kazalarının engellenmesi için yapılacak çalışmaları teknik ve yönetim bölümleri için ayrı olacak şekilde tavsiyelerde bulunmaktır. Çalışmanın uygulama bölümünde, Türkiye’de ormancılık faaliyetlerinin en fazla yürütüldüğü bölgesindeki 5 adet ambarın günlük faaliyetleri teknolojik izleme aygıtlarıyla kayıt altına alınmıştır. Elde edilen verilerin incelenmesinin ardından iş kazalarının gerçekleşmesine sebep olan değişkenler tespit edilerek tavsiyeler oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda, odun mamullerinin lojistik süreçlerinde iş kazalarının yoğun olarak yaşandığına ve lojistik sürecinde görevli olan çalışanların iş kazalarıyla karşılaşma riskinin işletmenin diğer bölümlerindeki çalışanlara göre oldukça fazla olduğuna ulaşılmıştır.

Hacıhasanoğlu (2022) İşletmelerde Periyodik Bakımların Önemi ve İş Kazalarına Etkisinin Ekonomi Boyutunun İncelenmesi çalışmasında işletmelerin bakım onarım faaliyetlerinin iş kazaları açısından değerlendirmek ve iş yerlerindeki ekipmanların belirli süreler aralığında bakım onarım işlemlerine dahil edilmemesinin ekonomik

açından irdelenmesi ve bu nitelikteki kazaların sonuçlarının incelenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Çalışmanın uygulama bölümünde ise bakım onarım faaliyetlerinin eksik yapılmasından dolayı meydana gelen 150 iş kazaları K faktörü ile analiz edilmiştir. Ayrıca bakım onarım işlemine tutulmayan ekipmanların iş kazalarına neden olma ve iş kazalarının oluşuna olan etkileri incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda ise insan sağlığı merkezli, çağdaş ve uluslararası standartlara uyumlu güvenilir işletme modelinin oluşturulmasının gerekliliğine ulaşılmıştır.

Karadağ ve Dayıoğlu (2022). Askeri Birliklerde Meydana Gelen İş Kazalarının Ay, Yıl, Mevsim, Coğrafi Bölge Açısından Kıyaslanması çalışmasında askeri birliklerde meydana gelen iş kazalarının incelenmesi, iş kazalarının yaşanmasına neden olan kök nedenlerin ortaya çıkarılması ve iş kazalarının engellenebilmesi için tavsiyelerde bulunarak askeri birliklerdeki iş kazalarının sayısının düşürülmesi amaçlanmıştır. Çalışma ulusal yazılı basında yer alan verilerden yararlanılarak 2016-2019 yılları arasında toplam 267 askeri iş kazası baz alınarak incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda askeri birlikte yaşanan iş kazalarının asker aileleri, askerler ve komuta kademesindeki üst rütbeli komutanlar arasında gerek morallerini gerekse motivasyonlarını düşürücü etkiye sahip olduğuna ulaşılmıştır.

Oluk, Gökcan ve Demir (2022) Üretkenlik Karşıtı İş Davranışlarının İş Kazalarına Olan Etkisinde Güvenlik İkliminin Düzenleyici Rolü: Makine ve Ekipman İmalatı Sektörünün Örneği çalışmasının amacı, makine ve ekipman imalatı sektöründeki çalışanların üretkenliklerini düşürecek nitelikteki iş davranışlarının iş kazalarına olan etkisinin güvenlik ikliminin düzenleyici rolünün tespitinin yapılmasıdır. Çalışmanın uygulama bölümünde ilgili sektörde görev alan 394 katılımcıya anket yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Veriler IBM, SPSS 26.0 ve AMOS 24 programları kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda yapılan analizlerin ardından meydana gelen iş kazalarının üretkenlik karşıtı iş davranışlarını olumlu yönde ve anlamlı, güvenlik iklimini ise olumsuz yönde ve anlamlı etkilediğine ulaşılmıştır.

Orhan vd, (2022) Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalına Başvuran İş Kazası Olgularının Analizi çalışmasının amacı, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi hastanesinin acil servisine iş kazası niteliğindeki başvuruların epidemiyolojik ve demografik özelliklerinin analizinin yapılmasıdır. Çalışmada, hastanenin acil servisine 2016 yılında iş kazası niteliğindeki başvuruların dosyaları retrospektif

olarak incelenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Başvuran kişilerin yaş, cinsiyet, hizmet sektörü, başvuru tarihi ve saati, tıbbi tanısı, yaralanma bölgesi, ameliyat durumu, hastaneye yatış ve taburcu olma arasındaki süre, iş gücü kaybı ve sürelerinin analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda iş kazalarının önlenmesi için özellikle genç yaşta çalışanlara daha yoğun eğitimler verilmesi ve işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği açısından denetlenmesine ulaşılmıştır.

Öztürk (2022) Türkiye’de 2017-2020 Yılları Arasında Yaşanan İş Kazaları ve Yaralanma Olaylarının İllere Göre Değerlendirilmesi çalışmasının amacı ülkemizde 2017-2020 yılları arasında meydana gelen iş kazaları ve kazaların ardından yaşanan yaralanma durumlarının iller bakımından araştırılmasıdır. Bu kapsamda, genel olarak meydana gelen iş kazası sayısı ile 5 günden fazla tedavi gereksinimi olmuş hasta sayılarına göre iller arasında kümüleme yöntemi kullanılarak sınıflandırılma yapılmış ve 100.000 istihdam başına düşen iş kazası geçirmiş çalışan sayısı ile 100.000 istihdam başına düşen yaralanmada 5 günden ve üzeri tedavi gereksinimi duyulan çalışanlara göre illerin tekrardan kümelenmesi olmak üzere 2 farklı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda Zonguldak ve Bilecik başta olmak üzere araştırmaya kapsamında uygulama çalışmasının yürütüldüğü diğer illerde iş kazalarının yoğun olacak şekilde meydana gelindiğine ulaşılmıştır.

Şenol ve Sunman (2022) “Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde İş Kazaları Ve Mesleki Risk Faktörleri Farkındalığının Değerlendirilmesi” çalışmanın amacı bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin maruz kaldığı iş kazalarının sıklığı, türleri

ve mesleki risk faktörlerine ilişkin farkındalığını belirlemektir. Çalışma grubunu Orta Anadolu’da bir kamu üniversitesi hastanelerinde görev yapan 448 gönüllü hemşire oluşturmuştur. Nicel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada kolayda örnekleme tekniği kullanılmıştır. Çalışma verileri yüz-yüze görüşme tekniği ile anket uygulanarak toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda ise kurumsal düzeyde koruyucu/önleyici tedbirleri iyileştirecek ve çalışanlarda mesleki risk farkındalığı ve korunma kültürü geliştirecek mesleki iş güvenliği programlarının geliştirilmesi ve uygulanması gerekliliğine ulaşılmıştır.

Toktaş ve Çavuş (2022) “Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı İş Kazalarının Sebepleri: Retrospektif Beş Yıllık Bir Çalışma”nın amacı, pediatri (çocuk hastalıkları)

hastanesinde görevli olan sağlık çalışanlarının iş kazaları yaşamalarının sebeplerinin tespitinin yapılmasıdır. Araştırma bölümünü ocuk hastalıkları hastanesinde iş kazası yaşamış olan sağlık çalışanlarına uygulanmıştır. Araştırmanın kapsamının kısıtları uyarınca 2015-2019 yıllar arasındaki zaman dilimindeki iş kazalarına ilişkin istatistiksel verilere retrospektif yöntemi uygulanarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda ise iş kazalarına en sık maruz kalan çalışanların hemşireler olduğuna ve en sık iş kazasının ise enjektör batması olduğuna ulaşılmıştır.

nal, Saygılı ve Bakrakal (2022). “zel Bir Sağlık Kuruluşunda alışan Personellerin Geirmış Oldukları İş Kazalarının Retrospektif Olarak İncelenmesi” çalışmasının amacı, özel bir hastanede görevli olan sağlık çalışanların karşılaştıkları iş kazalarının değerlendirilmesidir. Araştırma kapsamında uygulama yeri seçilen hastanede 2015-2018 yıllar arasındaki yaşanan iş kazalarına ilişkin veriler hastane yönetiminin ilgili biriminden temin edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, iş kazalarının yaşanmasına sebep olan en büyük değişkenin çalışanların iş yoğunluğundan kaynaklı olan dikkat eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Ancak, alışanların mesleki deneyim sresinin yükselmesi ile iş kazalarının yaşanması arasında ters ilişki saptanmıştır. İş kazalarının sayısının zaman ölçeğinde değerlendirildiğinde ise iş kazalarına ait kayıtların arttığı tespit edilmiştir. Bu artışın yaşanmasının nedeni ise hastane yönetiminin iş kazalarına olan farkındalık düzeyinin yükselmesi olarak saptanmıştır

Yorulmaz ve ztrk (2022) “Tersanelerdeki İş Kazası Nedenlerinin nem Düzeylerinin Belirlenmesi” çalışmada, tersanelerde yaşanan iş kazası yaşanma nedenlerinin önem seviyesi açısından tespiti amaçlanmıştır. Literatür taraması yapılarak kazaya neden olan dört ana kriter; “kişisel faktörler, malzeme/ekipman kaynaklı faktörler, çevresel faktörler, yönetimsel faktörler” ve bunlara bağlı 19 alt kriterler ile kazaların önlenmesi için “organizasyon, çalışma ortamının uygunluğunun sağlanması, eğitim ile insan-makine uyumu” gibi dört alternatif belirlenmiştir. Ana kriterler ve alt kriterlerin birbirleri ile kıyaslanması amacıyla sayısal kıyaslama şekli kullanılarak anket hazırlanmış ve tersanede uzman olarak çalışan kişilerin değerlendirmesine göre kaza nedenlerinin önem düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Analizler, anket değerlendirmelerine bağlı olarak çok kriterli karar verme yöntemlerinden AHP yöntemi doğrultusunda uygulanan Super Decisions v2.1 uygulaması ile gerçekleştirilmiştir. Analizin sonucunda ana kriterlerin kendi

arasındaki değerlendirmesinde en önemli kaza nedeni olarak “kişisel faktörler” diğerlerine göre ön plana çıkmıştır. Kişisel faktör kriterinin alt kriterleri içinden en önemli kaza nedeni olarak “psikolojik/zihinsel sorunlar” diğerlerine göre ön plana çıkmıştır. Ayrıca kazaların önlenmesi için belirlenen alternatiflerden “organizasyon” alınacak önlemler arasından en önemlisi olduğu tespit edilmiştir.

Yöndem ve Çakmak (2022) “Doktor ve Hemşirelerin İş Kazası Riskleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin İncelenmesi” çalışmasının amacı, Sağlık çalışanlarının yaşadıkları iş kazaları konusunda gerek akademik katkı sağlama gerekse uygulamaların gelişimine yön verilmesidir. Araştırmanın uygulama yeri olarak Türkiye’deki bir üniversite hastanesinde 2017 Mayıs tarihinde toplam 192 sağlık çalışanına konu ile ilgili anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasından elde edilen veriler SPSS 19 paket istatistik programıyla incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda ise sağlık çalışanlarının iş kazalarına maruz kalma riskinin en yüksek olduğu tıbbi işlemler hastadan kan alma/verme ile tedavinin sürdürülmesi sırasında bedeninden sıvı alma işlemleri olduğu tespiti yapılmıştır. Buna ek olarak sağlık çalışanlarının iş kazaları hakkında verilen eğitimler, tıbbi uzmanlık alanları ile sorumluluk alanları yaşanan iş kazaları arasında farklı ilişkiler saptanmıştır. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda iş kazalarının yaşanma riskini düşürülmesi için konu ile ilgili daha fazla bilimsel çalışma yürütülmesine ve elde edilecek sonuçların daha detaylı incelenmesi önerilmektedir.

Zengin (2022) “Türkiye İnşaat Sektörü İş Kazalarının İstatistiksel Analizi, 2011-2020” çalışmasının amacı, inşaat sektöründe 2011 ile 2020 yılları arasında yaşanan iş kazalarının küresel olarak kabul görmüş değişkenler doğrultusunda incelenmesidir. Araştırma kapsamında değerlendirilecek olan verilere Sosyal Güvenlik Kurumunun yıllık olarak yayımladığı iş kazaları istatistiklerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre inşaat sektöründe 2018 yılında her 100 çalışandan tahmini olarak 5 çalışanın iş kazasının yaşamasından dolayı en fazla iş kazasının yaşandığı yıl olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak inşaat sektöründe iş kazasından kaynaklı can kayıplarının yüksek olduğuna ilişkin değerlendirme de araştırmanın dikkat çekici bulguları arasında yerini almaktadır. Çalışmanın sonucunda ise inşaat sektöründe yaşanan iş kazalarının sayısının tüm sektörlerdeki iş kazaları sayısından fazla olduğuna ulaşılmıştır.

Baykan, Yakan ve İpekten (2023).” Acil Servise İş Kazası Nedeniyle Başvuran Olguların Maliyet Değerlendirmesi” çalışmasının amacı hastanenin acil servisine iş kazası niteliğindeki başvuruları demografik ve klinik özelliklerini değerlendirerek sağlık maliyetlerinin analizini yapmaktır. Çalışma, Nevşehir Devlet Hastanesinin Acil Servisine iş kazası tanısı ile başvurular geçmişe dönük olarak gözlemsel olarak değerlendirmiştir. Hastaların demografik özellikleri, başvuru zamanları, tanıları ve acil servisten sonlanım durumları incelendi. Hastaların tanı grupları ile acil servisten sonlanım durumları maliyet tutarları ile karşılaştırılmıştır. Tanı gruplarında özellikle yüksekten düşme tanısı alan hastaların diğer tanı gruplarına kıyasla maliyet kıyaslamasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Acil servisten sonlanım durumlarında da beklenildiği üzere hastaneye yatırılan hasta grubu kaynaklı maliyet kıyaslamasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Çalışmanın sonucunda ise iş kazaların önlenmesi için gerekli tedbirlerin gerek işletme gerekse çalışanların kendilerinin almasına ve böylece maliyetlerin de azalacağına ulaşılmıştır.

Cengiz ve Akşit (2023) Türkiye Lojistik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi: İş Kazası ve İstihdam Verileri Üzerine Bir Değerlendirme çalışmasının amacı, Dünya’da ve ülkemizde faaliyet hacmi sürekli genişleyen lojistik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği ile iş kazalarının önemini vurgulamaktır. Çalışmanın uygulama bölümünde kullanılacak veriler TÜİK ekonomik faaliyetlere göre istihdam edilenler ile SGK istatistik yıllıkları iş kazası verilerinin 2014-2021 yıllarını kapsayan verilerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda 2014 yılından itibaren lojistik sektöründe iş kazalarının sayısı artış süreklilik kazanarak 2021 yılında, 2014 yılındaki toplam iş kazalarının iki katına çıktığına ulaşılmıştır.

Diker ve Barsbay (2023) “Hastanelerde Meydana Gelen İş Kazalarının İncelenmesi” çalışmasının amacı, bir devlet hastanesinde görevli olan sağlık çalışanlarının iş kazalarıyla karşılaşma oranının tespit edilmesi ve yaşanan iş kazalarının niteliklerinin değerlendirilmesidir. Araştırmanın uygulaması ise seçilen devlet hastanesinin 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan iş kazaları belgeleri incelenmesinden oluşmaktadır. Araştırmanın bulguları ise sağlık çalışanları içerisinde yoğun bakım ve acil servis bölümlerinde görevli olan hemşirelerin en fazla iş kazasına maruz kaldığı tespit edilmiştir. İş kazalarının niteliklerinde ise kazaların oluşmasına vücut bütünlüğünü bozabilen işlemlerin en sık karşılaşılan iş kazası türü olduğu

belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda ise iş kazalarının oluşmasını tetikleyen nedenleri tespit etmek, iş sağlığı ve güvenlik sistemini geliştirmek ve hastane yönetimi tarafından iş sağlığı ile ilgili kurum kültürü oluşturulması gerekliliğine ulaşılmıştır.

Gültaç (2023). “Türkiye’de Taşımacılık Sektöründe İş Kazalarının Analizi” çalışmasının amacı, taşımacılık sektöründeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının işlerlik düzeyini ile gerçekte olan durum ile karşılaştırılmasının için 2017-2021 yılları arasında taşımacılık sektöründe yaşanan iş kazaları incelenmiştir. Araştırmanın uygulamasına ait verile ilgili yıllara ait Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllıkları incelenerek elde edilmiştir. Sonuç olarak taşımacılık sektöründe meydana gelen iş kazalarını önlemeye ilişkin çözüm önerileri sunulmasına ulaşılmıştır.

Bölüm 5

Tartışma ve Sonuç

İnsanlar avcılık-toplayıcılık şeklindeki yaşam tarzından yerleşik düzene geçişinden itibaren günümüzü de kapsayan zaman diliminde yaşamlarını sürdürebilmek için bir şeyler üretmek ve tüketmek döngüsünü içerisinde bulmaktadır. Bu döngü gelecek zamanda da devam edecektir. İnsanlar, geçmişten beri gelen üretim süreci sırasında bedensel, ruhsal ve sosyal yönden herhangi bir olumsuzluk durumu ile karşılaşmadan gereğinin yapılması oldukça önemlidir. Üretim mekânı fiziksel veya internet ortamı olmasından bağımsız olarak genel sağlıklarını ile güvenliklerini etkileyebilecek sayısız türde ve nitelikte durum ile karşılaşmaktadır. İnsanların üretim sürecinde yaşayabilecekleri durumlar sonucunda genel sağlıkları olumsuz yönden etkilendiğinde gerek iş akışı gerekse kendisi ciddi zarar görebilir. Bu türden olumsuzlukların iş yerlerinde yaşanmasını makul bir düzeye indirilebilmesi için gereken çalışmaların planlanmasını ve uygulanması gerekliliğinden dolayı iş sağlığı ve güvenliği kavramının doğmasına neden olmuştur. İş sağlığı ve güvenliği kavramı, sadece çalışanların işyerlerinde karşılaşabilecekleri kaza olarak tanımlanan ve genel sağlık durumları etkileyebilecek olayların yaşanma ihtimalini düşürücü uygulamalar değildir. İş sağlığı ve güvenliği aynı zamanda işletme içerisinde bir kurum kültürü oluşturarak geçmişte yaşanan iş kazaları ve sonuçlarını bilimsel araştırma yöntemlerinin yardımıyla incelemesini yaparak bu olumsuz durumların bir daha yaşanma ihtimalini düşürmek için işletme içerisinde neler yapılabileceğinin tespitini yapan bilim dalıdır. İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları bilimin ışığında yürütülmesi durumunda gözle görülür şekilde işletmede içerisinde iş kazaları en düşük seviyeye indirilmesinin anahtarı olabilir.

Çalışma kapsamında ülkemizde yaşanan iş kazalarına ait sayısal veriler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yayınlanan 2022 yılı İstatistiklerinden elde edilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde sektörel olarak en fazla iş kazası inşaat, madencilik ve

lojistik sektörlerinde yaşanmıştır. İş kazalarından dolayı yaşanan can kayıplarında ise en fazla kaybın olduğu yaş aralığı 40-49 yaş aralılığıdır. Ancak, 18-29 ile 30-39 yaş aralılığındaki kayıplar da birbirlerine oldukça yakın olarak tespit edilmiştir. Ancak, istatistiksel veriler içerisinde 14-17 yaş aralığında daha gerçekçi bir ifadeyle 12 çocuk iş kazalarından dolayı hayatını kaybetmiştir. İş kazalarından dolayı çalışanların sağlık kurumlarında hekimler tarafından en fazla yüzeysel yaralanma ile diğer yaralanma tanıları konulmuştur.

Çalışmanın 2022 ve 2023 yıllarında iş kazaları anahtar kelimesiyle ülkemizdeki ulusal ve uluslararası düzeydeki akademik dergilerde toplam 25 tane makalede içerik analizi uygulanmıştır. İncelenen makalelerde 2022 yılındaki iş kazalarının sektörel bazdaki istatistiklere uygun olacak şekilde inşaat sektörüyle ilişkili makaleler ön plandadır. Ancak, istatistiklerden farklı olarak makaleler içerisinde sağlık sektöründe ve özellikle acil serviste yaşanan iş kazaları ve sonuçlarını inceleyen makalelerde bulunmaktadır. Sağlık sektörünü inceleyen makaleler ile iş kazalarının sektörlere dağılımında bir düzensizlik tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, kurumsallaşma düzeyi belli bir düzeyde olan ve büyük ölçekteki işletmeler, mevcut olan iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının etkinliğini ölçmek ve yükseltmek ile iş kazalarının yaşanabilme olasılığını düşürmek için ilgili uygulamalarının kontrolünü iç kontrol sistemi ve uygulamalarına dahil edilmelidir. İç kontrol sistemi sadece işletmenin finansal tablolarında yaşanabilecek önemli yanlışlıkları tespit etmek değildir. İç kontrol sisteminin uygulamaları arasında işletmenin faaliyetlerinin etkinliği ve verimliliğinin ölçülmesi de yer aldığından dolayı iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının kontrolü de dahil edilmelidir. Aynı zamanda iç kontrol sisteminin işlerliğinin denetlenmesi iç denetim uygulamalarına kapsamında olduğundan iş sağlığı ve güvenlik uygulamalarının da doğal olarak dahil edilecektir. Kurumsallaşma düzeyi düşük olan işletmelerde ise iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının işlerlik düzeyi sendika ve devlet gücü ile ölçülerek iş kazalarının önlemede yetersiz kalan işletmelerin ciddi şekilde cezalandırılması önerilmektedir.

Kaynaklar

[1]Acara, A, Yanturalı, S, Canacık, Ö ve Bolatkale, M. (2021). Acil Servise İş Kazası Nedeniyle Başvuran Hastaların İş Kazası Nedenleri, İş Kazalarının Oluşumu Mekanizmaları ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*. 11(1), 184-189.

[2]Ağar, A., Demir, F. ve Daştan, E. (2022). The Cost of Work Accidents and Occupational Diseases to the Country's Economy in the Forest Products Industry Sector in Turkey. *Paradigma: Journal of Economics and Management Research*, 11(2), 31-39

[3]Akgül, M ve Doğan, Y. (2020). İnşaat Sektöründeki İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Analizi: İç Anadolu ve Marmara Bölgesi Örneklemi. *Mühendislik Bilimi Dergisi*. 15(4):159-173.

[4]Akkuş, G. (2021). İş Sağlığı ve Güvenliğine Keşifsel Bir Bakış: Otel Çalışanlarının Yaşadıkları İş Kazaları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 24(46), 1185-1204.

[5]Akyüz, K. Yıldırım, İ, Akyüz, İ ve Ersen, N. (2019). Orman Ürünleri Sanayi Sektöründe İş Kazası ve Ölümlü İş Kazalarının Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkeleri Düzeyinde İncelemesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*. 20(2), 193-207.

[6]Aşkın, A ve Öztürk, Ö. (2022). Mobilya Sektörü Çalışanlarında İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 24(2), 351-364.

[7]Atar, B, Fandaklı, S ve Yıldızlar, H. (2022). Sağlık Çalışanların Maruz Kaldığı Tehlikeler, Riskler ve İş Kazaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 11(4), 1637-1643.

[8]Ateş, E ve Aytaç, N. (2019). Adana'da Bir İnşaat Firmasında İş Kazalarının ve Çalışma Koşulları ile İlişkinin Değerlendirilmesi. *Sakarya Tıp Dergisi*. 9(4), 661-668.

- [9]Aydın, A. (2022). Avrupa Ülkelerinde Ölümlü İş Kazalarını Etkileyen Makroekonomik Faktörlerin Yatay Kesit Yöntemleriyle Analizi. *Karaelmas İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*. 6(1), 31-41.
- [9]Aygün, G ve Özvurmaz, S. (2020). Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı İş Kazaları ve İlişkili Faktörler. *Tıp Bilimleri Dergisi*. 15(4): 123-132.
- [10]Baş, Y. (2020). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Başkanının İş Kazalarından Doğan Ceza Sorumluluğu. *Adalet Dergisi*. 64:585-603.
- [11]Baygeldi, A ve Gerdan, S. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Ölümlü İş Kazalarına Yönelik Yargıtay Kararları. *Dirençlik Dergisi*. 3(2), 101-111.
- [12]Baykan, N, Yakar, Ş ve İpekten, F. (2022). Acil Servise İş Kazası Nedeniyle Başvuran Olguların Maliyet Değerlendirmesi. *Hippocrates Tıp Dergisi*. 3(2), 20-25.
- [13]Benli, A, Uğur, S ve Bana, N. (2022). İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sonucunda Oluşan Sigorta Yardımlarından Ölüm Geliri Üzerine Düşünceler. *Sakarya İktisat Dergisi*. 11(4), 511-536.
- [14]Britannica: Definition of Accident. (<https://www.britannica.com/topic/accident>). Erişim Tarihi: 06.12.2023.
- [15]Çağlar, Z. (2022). Güzellik Merkezlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüğü. Gazi Kitapevi. 1. Baskı. Ankara.
- [16]Çalış, S. (2022). Covid-19 Pandemisinin Türkiye 2020 Yılı İş Kazası İstatistiklerine Yansımalarının Değerlendirilmesi. *OHS ACADEMY*, 5 (1) , 23-32
- [17]Çavdar, U, Manyaslı, M, Akkaya, E, Sevener, D, Tüfekçi, Z. (2022) Yaşanan İş Kazalarının Kaza Saatlerine ve Cinsiyete Göre İstatistiki Olarak Değerlendirilmesi ve Yorumlanması. *Uluslararası Mühendislik Araştırma ve Geliştirme Dergisi*. 14(1), 360-368.
- [18]Cengiz, Ö ve Akşit, İ. (2023) Türkiye Lojistik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi: İş Kazası ve İstihdam Verileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Beykoz Akademik Dergisi*. 11(1). 198-215.

- [19]Çolak, T, Yılmaz, S, Kalaycıoğlu, O, Çolak, Z ve Çelik, K. (2022). İş Kazaları Nedeniyle Acil Servise Başvuran Olguların Demografik Özellikleri ve Maliyet Analizi. *Aksaray Üniversitesi Tıp Bilimleri Dergisi*. 3(1). 1-5.
- [20]Demir, E ve Özay, M. (2022). Türkiye Sağlık Sektöründe 2013-2019 Yılları Arasında İş Kazalarının İstatistiksel Analizi. *Uluslararası Uygulamaları Bilimler Dergisi*. 8(1), 1-12.
- [21]Diker, H., & Çakmak Barsbay, M. (2023). Hastanelerde meydana gelen iş kazalarının incelenmesi: Bir devlet hastanesi örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 26(1): 99-114
- [22]Efe, Ö ve Efe, B. (2019). Tekstil Sektöründe İş Kazalarına Sebep Olan Risk Faktörlerinin DEMATEL Yöntemiyle Analizi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 7(2019), 1162-1175.
- [23]Ergün, M. (2022). Orman İşletme Depolarında İş Kazalarının Önlenmesi: Teknik ve Yönetmel Çözümler. *Ergonomi Dergisi*. 5(3). 153-166.
- [24]Gültaç, A. (2023). Türkiye’de Taşımacılık Sektöründe İş Kazalarının Analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 12(2), 737-736.
- [25]Güllüoğlu, E ve Güllüoğlu, A. (2019). Türkiye’de Metal Sektöründe Meydana Gelen İş Kazalarının Analizi. *International Journal Advances English Pure Sciences*. 2019(1), 70-82.
- [26]Kaplan, M ve Kaplan, M. (2019). Türkiye’de Çalışanların Demografik Özelliklerinin İş Kazalarına Etkilerinin Analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 17(2), 74-89.
- [27]Karadağ, T ve Dayıoğlu, H. (2022). Askeri Birliklerde Meydana Gelen İş Kazalarının Ay, Yıl, Mevsim, Coğrafî Bölge Açısından Kıyaslanması. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi* 9(20), 35-48.
- [28]Kurt, R. (2015). Herkes için İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi. Seçkin Hukuk Yayınları. 5. Baskı. Ankara.

[29]ILO: Definition of Occupational Safety and Healthy
(<https://www.ilo.org/safework/areasofwork/occupational-health/lang--en/index.htm>).

Erişim Tarihi: 05.12.2023.

[30]ILO: Aim of Occupational Safety and Healthy
(<https://www.ilo.org/safework/areasofwork/occupational-health/lang--en/index.htm>).

Erişim Tarihi: 05.12.2023

[31]Mızrak, M ve Kandemir, O. (2019). Dünya Ülkelerinde Beşeri Kalkınma ve İş Kazaları İlişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 18(70). 1002-1013.

[32]Oluk, F, Gökcan, A ve Demir, G (2022) Üretkenlik Karşıtı İş Davranışlarının İş Kazalarına Olan Etkisinde Güvenlik İkliminin Düzenleyici Rolü: Makine ve Ekipman İmalatı Sektörünün Örneği. *Frontiers in Life Sciences and Related Technologies Journal*, 3(3), 128-133.

[33]Orhan, Ç, Çakmak, F, Akdeniz, Y, İpekçi, A ve İkizceli, İ. (2022). Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalına Başvuran İş Kazası Olgularının Analizi. *Adli Tıp Dergisi*. 36(3). 139-144.

[34]Öztürk, T. (2022). Türkiye’de 2017-2020 Yılları Arasında Yaşanan İş Kazaları ve Yaralanma Olaylarının İllere Göre Değerlendirilmesi. *Int. J. Adv. Eng. Pure Sci Journal*, 34(3), 461-471

[35]Sosyal Güvenlik Kurumu 2022 Yılı İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Yıllığı
(<https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4/>).

Erişim Tarihi: 01.12.2023

[36]Selek, H. (2022). İş Sağlığı ve Güvenliği Temel Konuları. Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınları. 5. Baskı. No: 222, Ankara.

[37]Şenol, V ve Sunman, G. (2022) Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde İş Kazaları ve Mesleki Risk Faktörleri Farkındalığının Değerlendirilmesi. *Paramedik ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 3(2), 95-110.

[38]Toktaş ve Çavuş (2022) Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı İş Kazalarının Sebepleri: Retrospektif Beş Yıllık Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 11(2), 723-729.

[39]UN: Universal Declaration of Human Rights. (<https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>). Erişim Tarihi: 29.11.2023).

[40]Ünal, E, Saygılı, T ve Bakrakal, Y. (2022). Özel Bir Sağlık Kuruluşunda Çalışan Personellerin Geçirmiş Oldukları İş Kazalarının Retrospektif Olarak İncelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal*, 8(3) 80-92.

[41]Tatlı Yöndem M ve Çakmak AF. Doktor ve Hemşirelerin İş Kazası Riskleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin İncelenmesi. *Batı Karadeniz Tıp Dergisi* ;6(2):194-202

[42]WHO: Aim of Occupational Safety and Healty (<https://www.who.int/health-topics/occupational-health>). Erişim Tarihi: 05.12.2023

[43]WHO: Definition of Healty (<https://www.who.int/about/accountability/governance/constitution>). Erişim Tarihi: 29.11.2023):

[44]WHO: Definition of Occupational Healty (<https://www.who.int/health-topics/occupational-health>). Erişim Tarihi: 05.12.2023.

[45]Yıldız, S ve Yıldız, M. (2021). İnşaat Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği. Seçkin Akademik ve Mesleki Yayımcılık. 1. Baskı, Ankara.

[46]Yorulmaz M. & Öztürk, M.A. (2022). Tersanelerdeki İş Kazası Nedenlerinin Önem Düzeylerine Göre Belirlenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (41), 132-143.

[47]Yöndem, M. (2021). Hastane Çalışma Birimleri Ayrımında İş Kazalarının İncelenmesi: Ameliyathane Hemşireleri İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Riskleri. *Karaelmas İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*. 5(3), 183-191.

[48]Yurtseven, C. (2021). Spor Profesyonellerinde İş Sağlığı ve Güvenliği. Gazi Kitapevi. 1. Baskı. Ankara.

[49]Yücel, K ve Çelebi, H. (2020). Yapım İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi: Burdur İli Adnan Menderes İlköğretim Okulu Örneği. *Mühendislik ve Yer Bilimleri Dergisi*. 5(1). 1-6.

[50]Zengin, M. (2022). Türkiye İnşaat Sektörü İş Kazalarının İstatistiksel Analizi, 2011-2020. *Uluslararası Mühendislik Araştırma ve Geliştirme Dergisi*. 14(2). 492-501.

[51]5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 16.06.2006, Resmi Gazete Sayısı: 26200.

[52]6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Resmî Gazete Yayın Tarihi: 30.06.2012, Resmî Gazete Sayısı: 28229.

Özgeçmiş

Adı Soyadı: Seçil GÖNEN

E-mail (1): secil.gonen@deu.edu.tr

E-mail (2): secilgonen@hotmail.com

Eğitim:

2009-2014 Dokuz Eylül Üniversitesi, İngilizce Öğretmenliği (Lisans)

İş Deneyimi:

2004 –2005 Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İngilizce Öğretmenliği

2005-..... Dokuz Eylül Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Öğretim
Görevliliği